

ยายไม่รู้หนังสือ ก่อซื้อไม่กระดิก

คุณ ยายเดินถือซองสีขาวที่มีคนนำมาถวายระหว่างทาง เข้ามาที่ห้องเลขานุการ ท่านนั่งพัก พร้อมกับหยิบซองนั้นขึ้นมาพิจารณาดู ข้าพเจ้ามองตามซองในมือท่าน มีตัวหนังสือเขียนอยู่บนซอง ๓ บรรทัด

คุณยายถือซองอยู่ในลักษณะตัวหนังสือกลับหัวกลับหาง ก่อนที่จะยื่นซองนั้นมาให้ข้าพเจ้า พร้อมกับถามว่า “เขาเขียนว่าอย่างไร”

ข้าพเจ้ารับซองนั้นมาอ่านให้คุณยายฟังด้วยความเต็มใจอย่างที่สุด พร้อมกับเกิดความรู้สึกสะท้อนขึ้นมาในใจ ตามประสาของตนเองที่มีปัญญาแค่ทางอ้อมว่า คุณยายท่านจะอดัดใจขนาดไหนหนอที่อ่านหนังสือไม่ออก ถ้ามีคนมาอ่านให้ท่านฟังถูก ๆ

ผิด ๆ ท่านจะรู้หรือเปล่าหนอ

ทันใดนั้นเอง ข้าพเจ้าต้องหยุดความคิดที่กำลังพุ่งไปไกล
ลงทันที เมื่อคุณยายพูดว่า

“ยายเป็นคนซื่อ ไม่รู้หนังสือ

ทำอะไรด้วยความบริสุทธิ์

ยายอธิษฐาน เกิดมาก็ภพนี้ชาติ

ขอให้พบแต่คนที่ดีมีศีลธรรม

ยายไม่กลัวคน เพราะใจยายบริสุทธิ์

ยายเอาบุญกับความดีสู้”

เหมือนคุณยายท่านจะอ่านความคิดของข้าพเจ้าได้อย่าง
ทะลุปรุโปร่ง และตอบข้อสงสัยในใจของข้าพเจ้าได้อย่างแจ่ม
แจ้งโดยไม่ต้องถาม ข้าพเจ้ายิ่งรู้สึกชื่นชม ยิ่งเคารพเลื่อมใส
ศรัทธาในตัวท่านว่า คุณยายนี้สุดยอดจริง ๆ

แม้คุณยายจะอ่านหนังสือทั่ว ๆ ไปไม่ออก แต่คุณยาย
อ่านหนังสือเล่มที่อ่านยากที่สุดในโลก คือ ความรู้ลึกซึ้งนึกคิดของ
แต่ละคนได้อย่างทะลุปรุโปร่ง ชัดเจนแจ่มแจ้ง และแม่นยำด้วย
ญาณทัสนะ ไม่มีใครสามารถปิดบังสิ่งใดท่านได้เลย

ความรู้ของท่านนั้นไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแขนงใดแขนงหนึ่ง

แต่รอบรู้ไปทั้งหมด ความรู้ของท่านไม่มีคำว่าตกยุคตกสมัย จะนำมาใช้ปฏิบัติตอนไหนก็ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และมีแต่นำพาให้ชีวิตมีความสุข ความร่มเย็น ด้วยเหตุนี้เองคุณยายผู้ไม่รู้หนังสือจึงมีลูกศิษย์ลูกหาทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นต๋ोकเตอร์ หรือนิสิตนักศึกษา แพทย์ พยาบาล ฯลฯ ต่างมาหาคุณยายด้วยความเคารพ นอบน้อม และถือเอาคุณยายผู้ไม่รู้หนังสือเป็นครูบาอาจารย์เป็นแบบอย่าง

คุณยายไม่เคยมีปมด้อยเรื่องไม่รู้หนังสือ เพราะใจของคุณยายใฝ่บริสุทธิมาก มากจนสามารถเอาชนะความรู้สึกนึกคิดทั้งหลายเหล่านั้นได้

“ยายไม่กลัวใคร เพราะใจยายบริสุทธิ์”

คุณยายจึงยืนอยู่ในทุกที่ได้อย่างกล้าหาญ อดทน ผึ่งผาย สง่างาม ไม่มีความวิตก หวาดหวั่นระแวง หรือเก้อเขิน แม้แต่ใน ที่ ๆ ไม่มีใครรู้จักว่าคุณยายคือใคร รู้จักแต่เพียงว่าคุณยายเป็นแม่ชีสูงอายุต่านหนึ่ง เมื่อคุณยายได้พูดคุยกับเขาเหล่านั้นแล้ว ข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่า เขาเหล่านั้นล้วนแต่ชื่นชม และชอบคุณยาย แม้กับฝรั่งต่างชาติ ต่างภาษา คุณยายก็ยังทักทายได้อย่างไม่เก้อเขิน... ด้วยรอยยิ้ม ภาษาแห่งมิตรไมตรี

แต่กระนั้นคุณยายก็ไม่ประมาท ท่านมักจะมองเห็นทาง
มาแห่งบุญ อริษฐานเต็มส่วนที่พร่องให้เต็มอยู่เสมอ

“ชาตินี้เสียอย่างเดียว ยายไม่รู้หนังสือ

ถ้ารู้ ยายจะทำอะไรได้เยอะกว่านี้

มีอะไรยายจะนอตๆ ไว้หมด (คุณยายพูดเป็นภาษาอังกฤษ
นอตของคุณยาย คือ Note = จดบันทึก)

ยาย หนังสือก็ไม่รู้สักตัว

แต่ยายงกบุญ ข้างในท่านสอน

อันไหนบุญ อันไหนบาป รู้หมด”

“เกิดมาขอให้ข้าพเจ้าได้เรียนหนังสือ จบปริญญาตรี
ปริญญาโท ด็อกเตอร์ไปเลย”

เมื่อข้าพเจ้าเข้ามาช่วยทำหน้าที่อุปฐากใหม่ๆ ช่วงที่ว่าง
พอาริพันธุ์จะแนะนำให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือให้คุณยายฟัง ที่ห้อง
เลขาฯ จะมีหนังสืออยู่ชุดหนึ่ง ส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่เกี่ยวข้อง
กับเรื่องของวัด เรื่องของคุณยาย เช่น หนังสือ “๒๐ ปี วัดพระ
ธรรมกาย” หนังสือ “เดินไปสู่ความสุข” หนังสือ “เล่าเรื่องยาย”
ซึ่งเขียนโดยหลวงพ่อดัตตชีโว หนังสือ “ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ
ของวัดพระธรรมกาย” เขียนโดยอุบาลีการัตน วิจิตรางกูร ฯลฯ

เมื่อมีโอกาส ข้าพเจ้ามักหยิบหนังสือเหล่านี้ขึ้นมาอ่าน ให้คุณยายฟัง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณยายมีความสุขมากที่ได้ฟังเรื่องราวทั้งหลายเหล่านี้ ดูเหมือนว่าท่านจะรับรู้และมีอารมณ์ร่วมกับทุกเหตุการณ์ที่อ่านให้ฟัง ท่านจะเข้าใจในทุกประโยคทุกข้อความ โดยไม่ต้องมีคำอธิบาย กลับเป็นคุณยายที่มักมีเรื่องเล่าเสริมเพิ่มเติม หรือเล่าในรายละเอียดต่าง ๆ ให้ฟังซ้ำอีกรอบหนึ่งจากปากของท่านเอง จึงมักมีการอ่านให้ท่านฟังสลับไปกับการพูดคุย

ผิดกับเมื่อนำหนังสือทั่ว ๆ ไป มาอ่านให้คุณยายฟัง ที่จะต้องอ่าน และคอยจับประเด็น สรุปเป็นภาษาง่าย ๆ ถ่ายทอดให้คุณยายฟังในแต่ละข้อความ แต่ถึงกระนั้นบางครั้งคุณยายอาจมีคำถามที่คาดไม่ถึง เช่น ถามว่า “สิ่งแวดล้อมคืออะไร” “ถ่ายทอดสดมันเป็นยังไง” ฯลฯ

หนังสือที่นำมาอ่านให้คุณยายฟัง จึงมักเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับหลวงพ่อดังสอง เกี่ยวกับคุณยาย ไม่ว่าจะเป็นอ่านให้ฟังก็ครั้ง ๆ ท่านก็ยังมีความสุขในการฟัง และไม่เบื่อหน่ายที่จะได้ฟัง หนังสือบางเล่ม นอกจากท่านมีความสุขที่ได้ฟังแล้ว ยังสังเกตเห็นถึงความเบิกบานเป็นพิเศษ เมื่อท่านได้ฟังข้อความบางตอน บางประโยค เช่น หนังสือ “เล่าเรื่องยาย” ที่

พระเดชพระคุณหลวงพ่อดัตตชีโวท่านเขียนเป็นตอน ๆ มีอยู่หลาย
ตอนที่คุณยายฟังแล้วมีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะน้อย ๆ ด้วยความ
เบิกบาน เช่น ตอนหลวงพ่อเขียนปรารภเหตุว่า

ผจงจิตลิตจิตแจ้ง	จรรยยาย
จุณศิษย์บวชบังอบาย	เบิกหล้า
กันสร้างวัดพระธรรมกาย	เจิดจรัส
กว่าเสร็จกิจยายล้ำ	ลูกลุ่ม แรมปี
พระคุณมีมากล้น	คณนา
หยิบหนึ่งจารึกมา	เอ่ยอ้าง
ยังอีกหมื่นแสนมหา	บทฉบับ
ยายกระหน่ำกิเลสร้าง	ศิษย์ซึ่ง ธรรมกาย
ถวายพรทศถ้วน	บารมี
บุญแห่งนิพพานทวี	ท่วมฟ้า
บุญเกิดแต่บวชพลี	ชีพอาตม
มอบแต่ยายตบะกล้า	ล่าล้าง ล้างหารมาร

ข้อความข้างบน แม้จะเป็นโคลงสี่สุภาพ ศัพท์บางคำยาก
แก่การเข้าใจ แต่คุณยายท่านฟังเข้าใจทุกข้อความอย่างแจ่มแจ้ง

ทั้งความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัยที่แฝงอยู่ พออ่านจบประโยคสุดท้าย “...ล่าล่าง ลังหารมาร” คุณยายมักจะหัวเราะน้อย ๆ พร้อมกับพูดว่า “ยายเอาชะอยู่ กว่าจะทำให้หันลงได้”

หรือไม่ว่าจะเป็นตอน พระเดชพระคุณหลวงพ่อทัตตชีโวไปพบคุณยายที่บ้านธรรมประสิทธิ์ ตอนดอกไม้พญามาร ตอนปลุกต้นกล้วยเอาไว้ให้เตะ คุณยายมักจะหัวเราะด้วยความเบิกบาน เหมือนกับว่า ภาพในครั้งอดีตยังแจ่มชัดอยู่ในความทรงจำของคุณยาย

มีอีกเรื่องหนึ่งที่มักนำมาอ่านให้คุณยายฟัง คือ เรื่องดวงจันทร์ในดวงใจ ซึ่งเป็นการรวบรวมเรียบเรียงเรื่องราวของคุณยาย ตั้งแต่เมื่อครั้งวัยเด็กจนถึงได้มาสร้างวัด ลงในจดหมายข่าว กัลยาณมิตรฉบับฉลองวัด ๒๐ ปี ที่มีหน้าปกเป็นรูปคุณยายยืนยิ้มอุ้มพานผ้าไตร โดยเฉพาะเรื่องราวบางตอนของท่านในช่วงวัยเด็ก คุณยายท่านจะเบิกบานทุกครั้งที่ได้ฟัง ท่านมักจะเล่าเสริมเพิ่มให้ฟังอีกครั้งด้วยความมีชีวิตชีวา

เช่น เมื่ออ่านถึงตอน “สัตว์ทุกตัว ยายรักเหมือนกันหมด” คุณยายท่านก็จะเล่าถึงสัตว์ที่ท่านเลี้ยงไว้ ท่านยังจำชื่อและ

ลักษณะของสัตว์เลี้ยงเหล่านั้ได้อย่างแม่นยำ ไม่ว่าจะเป็นควาย
ชื่อไอ้แอ่น หลังมันแอ่น ๆ หรือสุนัขไอ้เขียว ตัวมันสีเขียว ฯลฯ
คุณยายท่านมีเมตตาต่อสัตว์เลี้ยงทุกตัว คอยหาข้าวหาน้ำให้กิน
เป็นอย่างดี

เมื่ออ่านถึงตอน “เพื่อน ๆ รัก และชอบเล่นกับยาย...”
ท่านก็บอกว่า “ยายมีเพื่อนเยอะ เพราะยายไม่ขัดใจใคร และ
ไม่อยู่ข้างใคร เล่นได้กับเขาหมด” แล้วท่านพูดถึงชื่อเพื่อนบาง
คน “ปานนี่มันยังอยู่ หรือตายไปหมดแล้วก็ไม่รู้”

เมื่ออ่านถึงตอนเล่นน้ำขึ้นน้ำลง “น้ำขึ้นเพื่อนมันก็ดึงหุ
ยายขึ้น น้ำลงมันก็ดึงดึงหูลง น้ำขึ้นน้ำลง ๆ ๆ ดึงหุยายขึ้น ๆ
ลง ๆ จนเป็นแผล” แวดตาของท่านยังระลึกถึงความสนุกสนาน
เมื่อครั้งวัยเด็ก พร้อมกับเอื้อมมือมาจับที่หูข้าพเจ้า “เพื่อนมัน
ดึงหุยายขึ้น ๆ ลง ๆ อย่างนี้ จนหุยายตรงนี้เป็นแผล” เอานิ้วชี้
ไปตรงชอกดึงหุ

“ยายชอบว่ายน้ำ ตอนนี้เห็นน้ำแล้ว ก็ยังอยากลงไปว่าย”
สายตาของท่านทอดมองไปที่โค้งน้ำแถวอาคารดาวดิงส์ “ไม่รู้
ว่าลงไปว่ายแล้วมันจะลืมหือเปล่า”

ความเบิกบานและรอยยิ้มที่ใบหน้าของท่าน เมื่อพูดถึง

ชีวิตในวัยเยาว์ ทำให้อดนึกไม่ได้ว่า คุณยายท่านคงเป็นเด็กที่
ร่าเริงแจ่มใส อารมณ์ดี ความชอบสนุกสนาน ชุกชนในวัยเด็ก
ของท่าน แสดงให้เห็นว่าความกล้าหาญ เฉลียวฉลาด ความ
เป็นธรรมชาติ ความเป็นอิสระกว้างใหญ่อย่างไม่มีขีดจำกัด คง
ได้หล่อหลอมเข้ามาในใจของท่านตั้งแต่ในวัยเยาว์ จวบจน
กระทั่งวันนี้ ที่ท่านได้กลายมาเป็นคุณยายผู้บริสุทธิ์ ใส เป็น
ธรรมชาติ และมีน้ำใจกว้างใหญ่ไพศาลสุดที่จะประมาณ

มีหนังสืออีกเล่มหนึ่ง ซึ่งจัดทำในโอกาส “ครบรอบ ๘๐ ปี
คุณยายอาจารย์อุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง” เป็นหนังสือที่มีภาพ
ประกอบเป็นส่วนใหญ่ ภายในเล่มจะมีบทความที่พระเดช
พระคุณหลวงพ่อดำรงชัยเขียนกล่าวถึงคุณยาย ด้วยตัวอักษร
ลายมือของหลวงพ่เอง มีข้อความว่า

วันแรกที่สมมุติ วันนั้นที่ได้ออก วันนั้นที่สิ่งที่สุด
ได้อะไรมาได้อีก ที่ถูกมาอยู่ที่นี่กับเรา พวกเรา
ตลอดวัน ตลอดคืน ตลอดปี และ ตลอดไป

เป็นสิ่งที่เราพอ ได้พบเห็นมา เมื่อ 30 ปี ที่ได้

“ อยู่กับเขา ”

จ. รัฐได้เป็นรัฐที่ถูกละทิ้ง ที่ได้ตามเราสักวัน ตามที่
นั้น และ ได้ได้สิ่งใดก็ตาม ที่เราได้มาเป็น ตาม: ส่วนที่
สละสลบตาม ในยามนี้ ได้ได้เป็นก้อนดิน ที่ถูกตาม
ไว้ที่ ที่ถูกมา ได้กับนั้น มันเป็นรูปที่

“ งาม ” แล้ว “ งาม ” อีก

ได้เจอ เราตามเขา อ้อมๆ สัก ของเขาทุกที่
อยู่เป็น ปรกติ ตามที่ตาม ที่เราตามเขา

“ ในเมื่อเราตาม ”

ในฐาน: มาตามของใคร “ อยู่ ในที่ที่ได้อะไร ” ที่เราตาม
และในฐาน: “ อยู่ อยู่ ไว้กับ แล้ว ตามว่า เรา ของตามที่เรา ”

๑๕/๑/๖๒

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความนี้ให้คุณยายฟัง ท่านนั่งฟังอย่างตั้งใจ สีหน้าและแววตาของท่านเหมือนกำลังย้อนนึกไปถึงภาพเหตุการณ์ เมื่อครั้งที่ท่านรับเด็กหนุ่มคนหนึ่งไว้เป็นลูกศิษย์ และเฝ้าคอยประคับประคองมา จนเป็นพระเดชพระคุณหลวงพ่อัมมชโยในปัจจุบันนี้

เมื่ออ่านให้ท่านฟังเสร็จแล้ว ได้นำหนังสือเล่มนั้นไปให้คุณยายเปิดดูภาพทีละหน้า ๆ เปิดไปที่หน้าแรกเป็นภาพพระเดชพระคุณหลวงพ่อ คุณยายเอามือชี้ไปที่ภาพ “นี่หลวงพ่อัมมะ” แล้วก็ชี้ไปหน้าข้าง ๆ ซึ่งเป็นลายมือของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ “นี่หลวงพ่อท่านเขียนเอง ยายจำตัวหนังสือท่านได้” ข้าพเจ้าได้แต่เก็บความสงสัยไว้ในใจว่า คุณยายท่านไม่รู้หนังสือ แต่ทำไมท่านจึงจำลายมือของพระเดชพระคุณหลวงพ่อได้

อะไรที่เกี่ยวกับหลวงพ่อ คุณยายมักจะจดจำได้อย่างแม่นยำ คุณยายบอกว่า “หลวงพ่อท่านอ่านหนังสือเก่ง มีหนังสือเต็มตู้” เวลาที่เปิดหนังสือที่มีรูปภาพต่าง ๆ ของวัดให้ท่านดู ท่านมักจะชี้ไปที่ภาพ “นี่หลวงพ่อัมมะ” แม้แต่รูปภาพเก่า ๆ ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ เป็นภาพเล็ก ๆ ที่ถ่ายตอนไล่ชุดนักเรียนสมัยเรียนอยู่ที่สวนกุหลาบ คุณยายก็ยังจำได้อย่างแม่นยำ “นี่รูป

หลวงพ่อัมมะ ท่านเรียนอยู่สวนกุหลาบ มาหลายปี อยากจะ
บวช”

บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าเห็นคุณยายหยิบหนังสือที่วางไว้ซึ่งมี
ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ขึ้นมาเปิดดู ท่านจะค่อย ๆ เปิดดูที่
ละหน้า ท่านไม่ได้ดูที่ตัวหนังสือ แต่จะดูที่รูปภาพ แล้วค่อย ๆ
พิจารณา ก่อนที่จะเปิดผ่านไปทีละหน้า ๆ

แม้คุณยายจะไม่รู้หนังสือ แต่ท่านจะมีความช่างสังเกต
และนำสิ่งต่าง ๆ มาคิดพิจารณาได้อย่างยอดเยี่ยม คุณยายมัก
จะมีมุมมองที่สว่างไสวและกว้างไกล ไกลไปถึงภพชาติเบื้องหน้า
ท่านสามารถนำสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมาสอนตัวเองได้เสมอใน
ทุก ๆ เรื่อง

ภาพที่เห็นคั่นตาอีกภาพหนึ่งของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดท่าน จึงเป็น
ภาพที่คุณยายมักยกมือพนมขึ้น พร้อมกับคำพูดอธิษฐานต่าง ๆ
นานา แล้วลงท้ายคำอธิษฐานด้วยประโยคว่า “**ไปทุกภพทุกชาติ
ตราบกระทั่งเข้าสู่นิพพาน**”

คำอธิษฐานนั้นมีทั้งคำอธิษฐานที่ท่านมักอธิษฐานเป็น
ประจำ เช่น ขอให้ปราศจากคนพาล ขอให้หลุด ตาดี โรคภัยไข้
เจ็บอย่าได้มี ฯลฯ และคำอธิษฐานตามเหตุต่าง ๆ ที่ประสบพบเห็น

เมื่อพบเหตุการณ์ใด หรือปรารถนาเหตุสิ่งใด คุณยาย
สามารถนำมาอธิษฐานได้หมด และท่านจะยกมือพนมขึ้น
อธิษฐานทันทีเลย

เช่น เมื่อพบเห็นคนอ้วนมาก ๆ คุณยายพิจารณาแล้วก็ยก
มืออธิษฐานทันทีเลยว่า “ขออย่าให้เราอ้วนอย่างนี้เลยให้พอดี ๆ”

เมื่อได้ฟังข่าวที่มีการฆ่ากันตาย คุณยายก็บอกว่า “นี่ชาติ
ก่อนคงเคยไปทำกรรมฆ่าเขา มา ชาตินี้ก็เลยมาถูกเขาฆ่า” แล้ว
คุณยายก็ยกมือพนมอธิษฐาน “เกิดมาขอให้เราอย่าไปฆ่าใคร
และใครก็มาฆ่าเราไม่ได้ ถ้ามันจะเข้ามาใกล้ ขอให้มันเขยิบ ๆ
ออกห่าง เข้ามาใกล้ไม่ได้”

คำอธิษฐานของท่าน และสิ่งที่ท่านนำมาพิจารณา
แต่ละเรื่องแต่ละอย่างนั้น ล้วนทำให้ข้าพเจ้ามองเห็นถึงดวง
ปัญญาอันสว่างไสวและเฉียบแหลมของท่าน

แม้คุณยายไม่รู้หนังสือ กอซื้อไม้กระดิก

แต่ความไม่รู้หนังสือ

ไม่สามารถปิดกั้นดวงปัญญาอันสว่างไสวของท่านได้เลย

มีแต่ยังทำให้มองเห็นว่าท่านเป็นบุคคลพิเศษ ไม่ธรรมดา

และมีดวงปัญญาอันสว่างไสว สุดที่จะประมาณ...

สว่างไสว และเจิดจ้า

พอที่จะส่องนำให้เห็นทางเดินออกจากกองทุกข์

เพื่อไปสู่ฝั่งแห่งมรรคผลนิพพานได้อย่างแจ่มแจ้ง

ชัดเจนในทุกแห่งทุกมุม

“ยายเป็นคนซื่อ ไม่รู้หนังสือ
ทำอะไรด้วยความบริสุทธิ์
ยายอธิษฐาน เกิดมาก็ภพก็ชาติ
ขอให้พบแต่คนที่ดีมีศีลธรรม
ยายไม่กลัวคน เพราะใจยายบริสุทธิ์
ยายเอาบุญกับความดีสู้”